

Un escriptor contra tota adversitat

Joan Valls, «Premi Sanchis Guarner 1984»

Joan Valls no esperava mai que el nom del seu amic Manuel Sanchis Guarner seria alguna volta el guardó més important que li atorgassen en reconeixement de la seua llarga i prolífica obra literària.

Des del carrer del Carme, a Alcoi, el poeta jubilat d'arxiver municipal tix versos «amb la mateixa vibració anímica que quan era jove». Nombrosos premis i una trentena llarga de llibres acrediten la importància d'aquest «respectuós de les línies clàssiques».

Pocs escriptors valencians poden presumir d'una obra poètica publicada tan completa com té Joan Valls. A més d'una recopilació de dotze llibres de poemes, que van de l'any 47 al 79, publicada l'any 81 per l'Institut de Estudios Alicantinos, i que fou polèmica i demorada durant uns anys per la constància de l'autor a mantenir la fidelitat lingüística contra el blaverisme alacantí, el poeta d'Alcoi te una trajectòria mantinguda al llarg dels anys, sense perdre ni una mica d'interés ni d'exigència personal i expressiva, compromés amb la concepció literària del seu temps i, en tot moment, conscient de l'àmbit cultural en què viu.



Un grapat d'anys i versos sempre d'estrena

Els premis literaris amb què ha estat afavorit suposen en la seua vida un element important per dos motius: trencar l'aïllament que suposa escriure a cent quilòmetres de València, a Alcoi, amb poques possibilitats econòmiques i de projecció, sense que «em secundàs ningú»; i d'una altra banda, posar-lo a prova davant un determinat món literari on ell volia obrir-se camí.

«Hi ha hagut algunes interferències en castellà, però la major part dels premis literaris que he rebut han estat per la meua obra en valencià, amb la qual m'identifique totalment.» Del 36 al 72 apareixen vuit llibres de poesia en castellà, del 63 al 66 escriu dues obres teatrals de temàtica religiosa, representades pel grup La Cazuela; «alguna volta caldrà revisar i recopilar la meua obra en castellà...».

La nòmina de premis literaris en català és ben llarga: com a mostra cal recor-

dar que, el 56, va ser nomenat Mestre en Gai Saber per Lo Rat Penat, el 63 guanyà els jocs florals de la mateixa institució valenciana, el 59 guanyà el premi Ciutat de Barcelona, que va repetir el 66. L'Ausiàs Marc, se l'emportà el 79 i hi va quedar finalista el 83, sense oblidar que el 64 li atorgaren la Viola d'Or als Jocs Florals de la Llengua Catalana a Perpinyà, la qual no va poder recollir personalment per impediments de la policia espanyola; i així un llarg pelegrinatge per les més importants plataformes literàries arreu del món literari català.

Joan Valls ha estat un «concorrent assidu, segons Carles Salvador», als jocs florals de Lo Rat Penat, fins al 75, «quan vaig oir un discurs i em vaig dir: ja no hi torne més. Era un discurs fet per un prohoms de la poesia i la literatura valenciana». Xavier Casp edità llibres seus, d'Es-

tellés, Fuster, Enric Valor i d'altres. «I de la nit al matí, inexplicablement, canvià». Valls manté els primers contactes amb Casp a causa d'una crítica que Joan Fuster li féu de *La cançó de Mariola*. Aleshores Fuster formava part d'un tertúlia que, a casa de Xavier Casp, reunia un grupet de lletraferits valencians. L'acceptació d'aquest llibre suposà que volguessen publicar-li *L'home pot ésser àngel* (1952). Des de 1975, Valls i Casp han mantingut una relació «diplomàtica».

Alcoi, la dolça presó

Alcoi, el seu poble, sempre ha estat el lloc de partida i tornada. Si els seus inicis (*La cançó de Mariola*) eren purament localistes, aquestes intencions li obriren altres corrents més estètics i innovadors. En el seu viatge de nocces (1950) s'enduu deu exemplars del seu primer llibre, els quals deixa



C.E.S.

(Jai Alai)

CENTRE OF ENGLISH STUDIES

Membre de la FECEI
Federació Espanyola
de Centres
d'Ensenyament
d'Idiomes

JAI ALAI, 5

(cantó Misser Mascó)
zona Albereda

ANGLÉS ADULTS I XIQUETS

Cursos de tots
els nivells
Preparació
d'exàmens de
Cambridge:

First Cambridge
Certificate i
Proficiency

Classes de tercer
de BUP i COU

Cursos intensius
Seminaris de
Cultura i
conversa per a
nivells avançats

Horari d'oficina

9.30 a 1.30

i 5.30 a 9.30

Tel. 361 22 04

Cultura



Sanchis Guarner sempre l'encoratjà. Homenatge d'Alcoi a Joan Valls

en la llibreria Maragat de València. Quan torna de Mallorca, es troba una carta en casa demanant-li tots els exemplars de l'obra. Aleshores es produeix una connexió amb el món literari que bullia a València i que s'ha mantingut mitjançant viatges, correspondència, intercanvi de llibres, etcètera. Això suposa un eixamplament del seu bagatge cultural. Ja no són el munt de sainets i tota l'altra producció de temàtica alcoiana, sinó que la seua obra deriva cap a l'àmbit de la literatura catalana, on vol inscriure's.

Joan Valls ix d'Alcoi sempre per motivacions literàries. Viatja i coneix gent de la ploma quan ha de rebre alguna distinció literària. Però sempre torna al seu cau, al carrer del Carme, a aquell pis estret i cèntric, «visc al centre del centre d'Alcoi», on no hi ha sorolls, davant de l'antic fossar, on ara els coloms blancs nien als ràfecs de l'església. Un petit estudi és testimoni quotidià dels seus secrets, pouats en sonets, madrigals, elegies... versos. «Un poeta ha de dominar les llicències mètriques.» Fa un any que es jubila d'arxiver municipal. Abans fou comptable en la indústria tèxtil, i fins i tot tabalejà la caixa en una banda del

poble, «vaig ser bateria, de jove», i ara escolta els impressionistes francesos i tota la música que pot, amb preferència per Beethoven.

Llegeix i escriu recordant que fa anys, quan treballava en la fàbrica, «feia versos furtivament, sense que s'adonassen en l'oficina». L'amo li va augurar que «no em clavara en eixos *fandangos*», quan s'assabentà que guanyà el primer dels premis literaris de la seua llarga carrera inacabada. Fill de barber i xiquet quan es proclamà la República, patí al seu cos una esclerosi, producte d'un fort raquitisme que li suposà un complex, superat prompte animosament. Las Juventudes Falangistas l'empresonaren per «excitació» a la rebel·lió durant un any, del 39 al 40, «en realitat era per escriure en la premsa local». La seua primera lectura gramatical catalana fou la del pare Fullana, pels anys quaranta; deu anys després, Sanchis Guarner li regalà la seua *Gramàtica Valenciana* i l'encoratjà perquè seguís escrivint. Sara és, de fa molts anys, més que la seua muller. Motiu de molts versos, és l'amiga que sempre hi ha al seu entorn «és una romàntica activa, la meua companya de viatge».

«Rayuela», a toc de mà

Considera Pedrolo «el millor prosista en llengua catalana». Té Josep Pla, a qui agraeix que el cite en la seua obra completa, com «un gran professional de la ploma». De Gil-Albert recorda que li enviava llibres des de València i que el conegué personalment quan, el centenari d'Azorín, «fou l'any 65, en el restaurant La Xixonenca, ja desaparegut», encara que ja feia anys que col·laboraven junts en la revista *La caña gris*. Aleixandre passà per Alcoi i deixà un record agradós del recital poètic «Historia del corazón», malgrat que només hi assistiren catorze persones. Fou una mena de baròmetre cultural de l'època; l'any 54.

Les primeres lectures en català, les aconseguia «gràcies a les relacions i als catàlegs editorials». Entre els seus preferits hi ha Josep Carner, Pere Quart, Espriu, Ausiàs Marc, Jaume Roig i l'Estellés. Veu la poesia jove al País Valencià «millor que mai».

De la seua obra, els llibres predilectes són *Les hores vives*, *Posicions terrenals* i *Versos a Sara*, encara que aquesta última és una opinió que li ve dels crítics. Lamenta que la infraestructura editorial siga tan precària, i que fins i tot els darrers llibres que ha tret siguen difícils de trobar. Actualment, treballa en els versos del *Quadern vermell*, «títol provisional d'un llibre amb línia autobiogràfica».

Creu que «és possible que ja haja escrit el meu llibre o els meus llibres», però encara segueix teclejant una màquina d'escriure en una cambra lluminosa on s'amuntonen volums de poesia i una *Rayuela* a l'abast.